

Martin Balz rövid írásában J. S. Bach *Esz-dúr triószonátája Adagio tételének pedálszólamával* foglalkozik. Felhívja a figyelmet arra, hogy a tétel első két téma-belépésébe Bach által bejegyzett díszítések a pedálszólam megfelelő helyein is alkalmazhatók.

Axel Leuthold „*Orgonaépítészet az interneten*” címmel ad gyakorlati tanácsokat a világháló használatához orgonás témák iránt érdeklődők részére. Az általános tájékozódási alapismeretek körén túl egyes főbb témacsoportokba is bepillantunk; ilyenek például a rendezvénynaptárak, folyóiratszémék, az orgona-adatbankok, vitafórumok, orgonaépítői honlapok.

A lap teljes terjedelemben közli a Hessen-Nassauai Evangélikus Egyház *irány-mutatóját templomi fűtőberendezések használatához*, melynek kidolgozását a közvetlen gazdasági szempontok mellett az orgonákat fenyegető veszélyek indokolták. A dokumentum számos gyakorlati tanács mellett a már ismert alapvető adatokat is közli: a templomtér felfűtésének sebessége nem haladhatja meg az óránkénti 1,5 °C fokot, 40% relatív légnedvesség alatt pedig csökkenteni kell a fűtést vagy szűkség esetén ki kell kapcsolni azt.

A bishofsheimi Szent Teréz-templom új orgonáját (Jäger & Brommer in Waldkirch/Schwarzwald, II+P/21) Raimund Mursch ismerteti, a klingenbergi Szent Pankrác-templom romantikus, mechanikus kúpládás hangszerének restaurálásáról (Balthasar Schlimbach, 1892, II+P/26) pedig Peter Schaefer számol be.

A vitafórumban három hozzászólás is olvasható a lap 1999-es őszi számában megjelent, *a regiszterrekeszes szelládát* alapvetően elítélő cikkhez. A rövid írások nemcsak enyhítik a romantika fő szelládátípusáról közölt elítélő képet, hanem az egyik a kúpládás orgonát a századforduló orgonazenéjének interpretálásához egyenesen ideálisnak tartja. — A lap egy másik témához is közöl hozzászólásokat: Bernhard Billeter kételyének ad hangot Gerd Zacher azon véleményével kapcsolatban, hogy Bach a *Fúga művészete* ciklust a középhangú temperatúra figyelembevételével komponálta volna.

Az újságot a szokásos bő könyvszemle, kotta- és lemezismertetés, rendezvénynaptár és a társasági hírek zárják.

Enyedi Pál

L'Orgue No 250, No 251 (1999/II, III)

A francia folyóirat 250. számának teljes első részét Yves Lafargue tanulmánya teszi ki, mely *a több redőnyművel* (Récit expressif és Positif expressif) *is rendelkező francia szimfonikus orgonával* és annak a zeneirodalomban található használatával foglalkozik. A cikkhez számos ilyen, 1854 és 1930 között épült hangszer listája csatlakozik.

A lapszámban a könyvújdonságok recenziói között olvashatunk Yvette Carbou *Pierre Cochereau-ról írt*, 1999-ben publikált 400 oldalas *könyvéről*. A Cochereau halálának 15. évfordulóján megjelent mű számos fotóval tiszteleg a Notre-Dame

de Paris egykori híres orgonistája (1955–1984) előtt, aki egyben a francia zene nagykövete volt az egész világon. A több mint 80 vallomásban megszólalnak a családtagok, barátok, híres kollégák, hivatalos személyek.

A L'Orgue 251. száma az 1994-ben Épernay-ben tartott *II. Nemzetközi Cavaillé-Coll Kongresszus nyolc előadását* közli. Ezek között olvashatunk a kettős szelep-szekrény eredetéről és különféle fajtáiról (Michel Jurine), Stoltz, Merklin és Cavaillé-Coll szelládáinak szerkezetéről (Philippe Émeriau), valamint Franck *L'Organiste* című művéről (Joris Verdin).

Pálúr János

*

Megjelent a Mágus Kiadó Magyar Zeneszerzők sorozatának 8. füzeté, *Gárdonyi Zoltán (1906–1986) életének és munkásságának tömör összefoglalása* Karasszon Dezső tollából. A kitűnő rövid életrajzot jól kiegészíti Gárdonyi Zoltán műveinek műfajok és előadói apparátusok szerint csoportosított —bár érthetően még nem teljesen hiánytalan— jegyzéke. E rövid életírásból is jól látható a volt Kodály-tanítvány, majd Liszt-kutató és zeneművészeti főiskolai tanár mozgalmas élete, sokoldalú pedagógiai munkássága, sokrétű, gazdag zeneszerzői tevékenysége. Mindez azért is öröndetes, mivel Gárdonyi Zoltán azon muzsikusok közé tartozott, akiket a múltban éppen egyházzenei kapcsolataik miatt nem engedtek érvényesülni műveik és munkásságuk értéke szerint. Remélhető, hogy Karasszon Dezső könyvecskéje is hozzájárul, hogy Gárdonyi Zoltán életműve, ha utólag is, zenei életünk hasznára váljék. (*Ld. Győri Johanna Mária összeállítását lapunk jelen évfolyama 53–76. oldalain! A szerk.*)

Sulyok Imre

*

A *Communio* című nemzetközi katolikus folyóirat magyar kiadásának ez év húsvéti, a bimillennium jegyében összeállított számában két írás kifejezetten liturgikai vonatkozású.

Vladimir Zelinszkij —aki Moszkvában szerzett filozófiai diplomája után, harmincéves korában tért és keresztelkedett meg, Olaszországban él, s néhány éve az Orosz Orthodox Egyház diakonusává szentelték— *Az Atya kinyilatkoztatása a bizánci liturgia fényében* címmel (24–33. l., ford. Fódi Ákos) úgy elemzi a bizánci liturgia egymásra következő részeit, mint amelyekben az Atyáról való kinyilatkoztatás „átimádkozott, megünnepeelt és megvallott misztérium” gyanánt tárul föl. — Louis Bouyer (magyar nyelven *Építészet és liturgia* címmel kiadás alatt álló) könyvének újabb fejezeteként most a *római bazilikákról* olvashatunk (48–59. l., ford. Füzes Ádám).